

Eén jaar Kennisnetwerk Zoönosen Midden-Nederland

‘Er is nog veel winst te behalen’

De kans op een uitbraak van een zoönose is zeer reëel. De samenwerking tussen humane artsen en dierenartsen om dergelijke ziektes te bestrijden, is in het verleden echter onvoldoende van de grond gekomen. Het **Kennisnetwerk Zoönosen Midden-Nederland** doet daar iets aan en brengt dierenartsen en humane artsen met elkaar in contact om uitbraken van zoönosen en resistente micro-organismen snel en efficiënt te kunnen ontdekken, evalueren en bestrijden.

TEKST MARLÈNE VAN VIJFEIJKEN, SECRETARIS KZMN

Tijdens de uitbraak van de Q-koorts van 2007 tot 2010 werd pijnlijk duidelijk dat de samenwerking tussen humane artsen en dierenartsen te wensen over liet. Erger nog, ze bleken elkaar nauwelijks te kennen. Ans van Lier was als arts bij de GGD regio Utrecht nauw betrokken bij de Q-koortsuitbraak. “We hadden veel patiënten, maar de betrokken veterinaire organisaties wilden of mochten hun informatie niet met ons delen. We zaten met onze handen in het haar. We hebben er op een gegeven moment voor gekozen het Q-koortsprobleem te benaderen als een humaan en veterinair gezondheidsprobleem. Maar het was wel duidelijk dat we de Q-koorts efficiënter hadden kunnen bestrijden als er een betere samenwerking met de veterinaire sector was geweest.” Dat besef werd breed gedragen. Een enthousiaste groep mensen, waaronder Van Lier, pakte de handschoen op en richtte het Kennisnetwerk Zoönosen Midden-Nederland op.

Dierenarts en huisarts verbinden

“Met het Kennisnetwerk willen we alle kennis en expertise over zoönosen bundelen en deze

uitdragen aan professionele belanghebbenden via de website www.vandieropmens.nl en op bijeenkomsten”, zegt Van Lier. Uit trendonderzoek van de VvAA blijkt dat vooral humane artsen weinig kennis hebben over de diagnose en behandeling van zoönosen. En dat terwijl de impact van zoönosen op de maatschappij groot is. Denk aan nieuwe influenzavirussen die vanuit de pluimveehouderij kunnen ontstaan.

Internist-infectioloog Jan Jelrik Oosterheert.

Foto: Marlene van Vijfeijken.

GGD-arts Ans van Lier houdt zelf ook vee. Ze hielp dit vijf dagen oude Kerry Hill ootje ter wereld brengen en reanimeerde het na de geboorte.

Daarnaast streeft het Kennisnetwerk ernaar dat dierenartsen en humane artsen in de regio elkaar kennen en elkaar goed weten te vinden, zowel in tijden van crisis als daar buiten. Volgens Van Lier herkennen de meeste dierenartsen het wel als een boer of een gezinslid een zoönose heeft opgelopen. “Zij adviseren de persoon dan naar de huisarts te gaan. Maar meer gebeurt er meestal niet. De dierenarts en de huisarts hebben geen contact over het ziektegeval. Veel huisartsen zijn ook niet gewend om een verbinding te leggen met dieren. Ik ben al blij wanneer een huisarts vraagt naar diercontacten en dit in zijn diagnosestelling meeneemt.”

Antibioticaresistentie

Het Kennisnetwerk richt zich niet alleen op zoönosen. Ook de toenemende antibioticaresistentie brengt risico's voor mens en dier met zich mee. De afgelopen jaren is duidelijk geworden dat ook het gebruik van antibiotica in de veehouderij een rol speelt bij de ontwikkeling van antibioticaresistentie. De overheid en de sector hebben inmiddels afspraken gemaakt om het antibioticagebruik in de dierhouderij te verminderen. Zo hebben vanaf 1 maart 2014 alle antibiotica de UDD-status ('Uitsluitend Door Dierenarts'). Maar antibioticabeleid is alleen effectief als de hele zorgregio meedoet. “Er is dus zowel op het gebied van zoönosebestrijding als bij het aanpakken van antibioticaresistentie nog veel winst te behalen door samenwerkingsverbanden aan te gaan tussen humane en veterinaire gezondheidszorg”, zegt Jan Jelrik Oosterheert,

KENNISNETWERK ZOÖNOSEN MIDDEN-NEDERLAND

Het Kennisnetwerk Zoönosen Midden-Nederland is opgericht op 12 juni 2013. De oprichters zijn afkomstig uit de humane en veterinaire gezondheidszorg. Zij zijn bezorgd over de mogelijke risico's van zoönosen en antibioticaresistentie en de consequenties daarvan voor de volksgezondheid. In het Kennisnetwerk Zoönosen Midden-Nederland werken de volgende organisaties samen:

- GGD regio Utrecht;
- Gezondheidsdienst voor Dieren;
- Koninklijke Nederlandse Maatschappij voor Diergeneeskunde;
- Nederlandse Voedsel- en Waren Autoriteit;
- RIVM;
- UMC Utrecht;
- Universiteit Utrecht, faculteit Diergeneeskunde;
- Institute for Risk Assessment Sciences (IRAS);
- Veiligheidsregio Utrecht.

internist-infectioloog in het UMC Utrecht en lid van de kerngroep van het Kennisnetwerk Zoönosen Midden-Nederland.

Toegevoegde waarde

Binnen de kerngroep van het Kennisnetwerk werken de verschillende disciplines al constructief samen. Zo doet dierenarts en kernteamlid Tineke Kramer samen met GGD-artsen One Health onderzoek naar antibioticagebruik en -resistentie. Deze samenwerking was voor de GGD regio Utrecht aanleiding om Kramer één dag per week als dierenarts in dienst te nemen. Van Lier: “Wij zien de laatste tijd de ene na de andere dierziekte voorbijkomen. Een dierenarts kijkt met een andere blik naar dieren en dierziekten en heeft op die manier een toegevoegde waarde. Vooral de expertise van de dierenarts op het gebied van humane hygiëne is een eye-opener voor de humane artsen. En natuurlijk willen we op deze manier laten zien dat het kan: als humane arts en dierenarts samenwerken aan een betere gezondheid voor mens en dier.” ●

ACTIVITEITEN

Op donderdag 12 juni aanstaande organiseert het Kennisnetwerk Zoönosen Midden-Nederland een seminar in Boerderij Mereveld in Utrecht. En op donderdag 11 september is een One Health-dag in Dierenpark Amersfoort gepland. Meer informatie over beide activiteiten staat op de website www.vandieropmens.nl.